

ความคิดทางการเมืองของสด กุรมะโรหิต

นายอคุลย์ มณีโรจน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-614-9

013411

117069750

POLITICAL THOUGHT OF SOD KURMARCHITA

Mr. Adul Maneeroj

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
แผนกวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

ความคิดทางการเมืองของ สก กูรมะโรหิต
นายอคุภัย นนโรจน์
การปกครอง
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

(Handwritten signature)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *(Signature)* ..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุภาพ สุภาพ)

..... *(Signature)* ..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)

..... *(Signature)* ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิติ
อาจารย์ที่ปรึกษา
ภาควิชา
ปีการศึกษา

ความคิดทางการเมืองของ สก ฐรมะโรหิต
นาย อคุลย์ มณีโรจน์
รองศาสตราจารย์ คร. วิทยา สุจริตชนารักษ์
การปกครอง
2528

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงความคิดทางการเมืองของ สก ฐรมะโรหิต (พ.ศ. 2451-2521) ซึ่งเป็นนักประพันธ์และนักหนังสือพิมพ์ที่สำคัญยิ่งคนหนึ่งของประเทศไทย ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. 2475

จากการศึกษาค้นคว้าวิธีการสำรวจเอกสาร ผู้ศึกษาพบว่า ความคิดของสก อยู่ที่ต้องการจะพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ในสังคมให้ตกอยู่กับประชาชนโดยปราศจากการขูดรีดหรือเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลหรือรัฐ ดังนั้นสกจึงมีความคิดต่อต้านลัทธิอาณานิคมและต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม เพราะเป็นลัทธิที่ประเทศหนึ่งแสวงหาผลประโยชน์ต่ออีกประเทศหนึ่ง โดยปราศจากความเป็นธรรม ต่อต้านลัทธิทุนนิยม เพราะเป็นลัทธิที่นายทุนขูดรีดผลประโยชน์ไปจากผู้ไร้แรงงานอย่างรุนแรง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องแม้แต่น้อย ทำให้ผู้ไร้แรงงานต้องยากจน ในขณะที่นายทุนกลับร่ำรวยมหาศาล ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ เพราะเป็นลัทธิที่ใช้วิธีการบังคับข่มขู่ทำให้เกิดความรุนแรง มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และไม่อาจจะจัดการเอารัดเอาเปรียบในระบบทุนนิยมตามอุดมการณ์ของ ลัทธิคอมมิวนิสต์ เพราะแม้ว่าจะสามารถจัดนายทุนให้หมดไปได้ แต่ประชาชนก็ยังคงถูกเอารัดเอาเปรียบจากรัฐหรือชนชั้นปกครองอยู่ที่ ต่อต้านสงครามเพราะสงครามเป็นภัยพิบัติอันยิ่งใหญ่ของมวลมนุษยชาติ เพราะมนุษย์ต้องเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมากมายมหาศาลไปในการก่อสงคราม

ในทางตรงกันข้าม สกกลับแสวงหาแนวทางที่จะพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน ซึ่งในที่สุดสกก็พบว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยสหกรณ์จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกดขี่ ชูตริก เอารัดเอาเปรียบต่อประชาชนได้ ประชาชนจะมีสภาพชีวิตที่ดี มีความสุข และมีสวัสดิการสังคมที่สมบูรณ์ นอกจากนั้นประชาชนจะมีสิทธิเสรีภาพ อิศรภาพ เสมอภาค และสันติภาพ ทั้งนี้เพื่อจะให้บรรลุถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสหกรณ์ได้ จะต้องนำเอาการสหกรณ์มาปฏิรูประบบเศรษฐกิจทั่วประเทศจนในที่สุดก็จะเกิดรัฐสหกรณ์ขึ้น

และเพื่อจะหลีกเลี่ยงจากภัยสงคราม และก่อให้เกิดสันติภาพขึ้นในโลก สกได้เสนอความเห็นมาให้ทุกประเทศทั่วโลกทำการปฏิรูประบบเศรษฐกิจเป็นแบบสหกรณ์ จนในที่สุดโลกจะกลายเป็นโลกสหกรณ์ และเมื่อนั้นจะเกิดสันติภาพถาวร เพราะประชาชนจะแสดงประชามติคัดค้านการทำสงคราม เพราะสำนักในคุณค่าแห่งแรงงานของตนจากระบบสหกรณ์

สำหรับประเทศไทย สกได้เสนอให้รัฐบาลนำเอาการสหกรณ์มากำหนดเป็นแนวนโยบายเศรษฐกิจแห่งชาติ เพื่อทำการปฏิรูปหมู่บ้านทั่วประเทศเพื่อสร้างสรรค์สังคมสหกรณ์จนเกิดรัฐสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังพบว่า ลักษณะความคิดของสกมีลักษณะเด่นหลายประการ กล่าวคือ สกเป็นนักมานุษยนิยม มีความเห็นอกเห็นใจในมวลมนุษยชาติ อยากเห็นมนุษย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สกเป็นนักศีลธรรมนิยม รักความถูกต้อง ความเป็นธรรม และความดีงาม ไม่ต้องการให้มีการเบียดเบียน ช่มเห่งระหว่างมนุษย์ทั้งปวง สกเป็นนักอุดมคติ พยายามเสนอความคิดที่ว่าสังคมที่ดีควรจะมีสภาพเป็นเช่นใด และเสนอแนวทางเพื่อให้บรรลุถึงสังคมดังกล่าว และสกเป็นนักปฏิบัตินิยม โดยพยายามนำเอาความคิดที่ตนเองเชื่อมั่นว่าดีและถูกต้องไปทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง แม้ว่าจะไม่ประสบผลสำเร็จก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาพบว่า ความคิดของสกนั้น สกมิได้มีการพิจารณาระหว่างความจริงในปัจจุบัน ไม่ว่าจะ เป็นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กับความคิดออกจากกัน

จนทำให้สกเกิดความเชื่อมั่นในความคึกเรื่องสหกรณ์มากเกินไปว่าจะสามารถแก้ไขปัญหา
ได้ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นเมื่อสภานำไปทดลองปฏิบัติจึงไม่ประสบ
ความสำเร็จแต่อย่างใดเลย ความคึกของสภาก็กลายเป็นอุกมการเฉพาะตัวของสภาก็ไป
ไม่สามารถแพร่หลายไปสู่มวลชนได้.

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Political Thought of Sod Kurmarohita
Name   Mr. Adul Maneeroj
Thesis Advisor   Associate Professor Withaya Sucharithanarugse, Ph.D.
Department   Government
Academic Year   1985

ABSTRACT

This thesis aims at analysing political thoughts of Sod Kurmarohita (1908-1978) who was one of the best well known writer and journalist since 1932.

Through documentary study, it is found out that dominant characteristics of Sod's thought centers around guarding interest of the largest of the people in the society from being exploited by smaller group of people or state. It is only natural that Sod abhors repression and exploitation. Sod has been vehemently against colonialism and imperialism since they were ideologies through which countries could be laid bare to exploitation. Sod disliked capitalism since it allowed capitalists to reap benefit from sweats of toilers and it was the sole course to impoverish them while it let the exploiters to prosper. Sod was against communism since he saw in it means of repression leading to violence, violation of human liberty, and inability to eliminate exploitation in capitalist fashion. Sod stood against war since they always caused catastrophe to human beings.

On the contrary, Sod kept searching for ways to protect people's interest. He finally found that democratic practice through cooperative

would be the only solution of repression, exploitation, and could enrich people's life, happiness and social well-being. It could also bring people rights, liberty, freedom, equality and peace. In order to reach that state, cooperative system must be applied to the nations economy paving the way to cooperative state. In order to ward off war and to bring about peace throughout the world, Sod proposed that all nations adopted cooperative system to their economy so that there would emerge a cooperative world whereby permanent peace would entail since people would oppose war because they have come to realize the virtue of cooperatives.

As for Thailand, Sod suggested the government adopt cooperatives to national economic policy through which villages all over the country could be reformed. Cooperative society would then nationwide leading to cooperative state.

Dominant aspects of Sod's thoughts can be said to be humanism judging from his sympathy for human kind, his desire to see human mutually helping each other and live together happily. Sod is a moralist for he cherishes rectitude, justice and virtue while he despise human exploitation. Sod is an idealist who describes what a good society can be like and proposes the way to realize it. Sod is also pragmatist who tries to apply his advocacy believed to be correct and proper though plagued with failure.

However, it can be surmised that Sod seems to pay too little attention to the real situation of his time, be it political, economic, and social. Sticking tenaciously to his cooperative idea makes Sod so confident in it. It can cure all ills. Since he fails in application of his idea, his idea thus remains his own ideological commitment less receptive to the people at large.

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้ศึกษาได้รับความกรุณาจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า และให้ความเอาใจใส่โดยมิได้เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยจนวิทยานิพนธ์สำเร็จบริบูรณ์ นอกจากนั้นท่านศาสตราจารย์จรูญ สุภาพ และท่านศาสตราจารย์ ดร. ชัยอนันต์ สมุทวนิช ที่ได้กรุณาให้เกียรติในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและแก้ไขจนวิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พระคุณสูงส่งของท่านดังกล่าวนี้จะจารึกอยู่ในความทรงจำของผู้ศึกษาตลอดไป และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

บุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือร่วมมือทั้งร่างกายและแรงใจรวมทั้งอำนวยความสะดวกในต่าง ๆ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คือ ในด้านการศึกษาได้แก่ คุณพีระศักดิ์ นนทะเป่าระยะ คุณสุทรรัตน์ คลังกำแหงเดช คุณสุรพล ฉายเขียน คุณปิยะวรรณ สุประคิษฐ์ ณ อุษยา คุณสุนทร บุญโต คุณสันติ บุตรีดี คุณปิยรัตน์ โล่ห์รัตน์ คุณอรวรรณ ม่วงสุข คุณบุญเสริม สาธุภาค คุณสุวดี บุญสาใจ และโดยเฉพาอย่างยิ่ง คุณสมชาติ เอี่ยมอนุพงษ์ ผู้บังคับบัญชาของผู้ศึกษาซึ่งให้การสนับสนุนผู้ศึกษาด้วยดีตลอดมา ในด้านการเก็บข้อมูลและถ่ายเอกสารได้แก่ เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร โดยเฉพาอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ห้องวารสารและสิ่งพิมพ์และห้องค้นคว้า ๓๑๒ เจ้าหน้าที่ของสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ คณะครุศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านการประสานงานและอำนวยความสะดวกได้แก่ คุณยุพดี ทิยาพันธ์ ส่วนในด้านการดำเนินการพิมพ์วิทยานิพนธ์อย่างรีบเร่งได้แก่ คุณอรพินทร์ วินิจนล และคุณเรียม กิตติพงษ์นกิจ ซึ่งผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สำหรับผู้ที่กระตุนเตือน เร่งเร้าให้กำลังใจและสนับสนุนทุก ๆ ด้านให้ผู้ศึกษาลงมือทำการค้นคว้าอย่างจริงจังตั้งแต่แรกเริ่มจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีก็คือ คุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนพี่ พี่สะใภ้ และน้องทุก ๆ คน ซึ่งผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณและจารึกไว้ในความทรงจำตลอดไป

อภุชชัย มีโรจน์

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิติกรรมประกาศ.....	ฅ
รายการภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	3
วิธีการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	4
สมมติฐานในการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	5
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	25
การนำเสนอวิทยานิพนธ์.....	26
2 ประวัติ ประสพการณ์และการพัฒนาความคิดทางการเมืองของสก กูรมะโรหิต	27
ประวัติบุคคล.....	27
พื้นฐานทางครอบครัว.....	27
การศึกษา.....	28
บทบาทและผลงาน.....	30
ประสพการณ์และการพัฒนาทางความคิด.....	35
ความคิดทางการเมืองของสก กูรมะโรหิต.....	68
ความคิดทางการเมืองระหว่างประเทศ.....	80

บทที่	หน้า
3 สก ดุรมะโรหิตกับการสหกรณ์.....	90
การสหกรณ์ในประเทศไทยโดยย่อและทัศนคติของสก ดุรมะโรหิต.....	90
ประสบการณ์ของสก ดุรมะโรหิต เกี่ยวกับสหกรณ์.....	101
ความคิดของสก ดุรมะโรหิต เกี่ยวกับสหกรณ์.....	105
สภาพปัญหา.....	110
สาเหตุของปัญหา.....	112
ลักษณะการแก้ปัญหา.....	120
วิธีการแก้ปัญหา.....	123
หลักการสหกรณ์ในแนวความคิดของสก ดุรมะโรหิต.....	124
4 สรุปและการวิเคราะห์ความคิดทางการเมืองของสก ดุรมะโรหิต.....	167
บรรณานุกรม.....	189
ภาคผนวก.....	197
ประวัติผู้เขียน.....	219

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงลักษณะของสังคมทุนนิยมและสังคมคอมมิวนิสต์.....	73
2 แสดงผังโครงการบูรณะรณบทตามโครงการไร่แผ่นดินไทย ...	102
3 แสดงลักษณะสังคมสหกรณ์	109
4 แสดงแผนผังโครงการบูรณะรณบทแห่งชาติประจำท้องถิ่นด้วย วิธีสหกรณ์	129
5 แสดงวงจรเศรษฐกิจในสังคมสหกรณ์	143
6 แสดงประเภทของอุดมการณ์สาธารณะ	145
7 แสดงบทบาทของตาข่ายสหกรณ์	154
8 แสดงแผนผังโครงการบูรณะรณบทหมู่บ้านหนองจับเต่า	161
9 แสดงวงจรในระบบเศรษฐกิจสหกรณ์	165

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย